

629 1. Beh. af Forsl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1877 til 31. Marts 1878.

630

Men man kan ikke blive staaende ved denne Lovordning, til hvilken Rigsdagen og særlig Landstinget naturligvis nødvendig ved Budgettets Prøvelse maatte tage væsentligt Hensyn. Ved Siden deraf staaer en anden Aarsaggrund, der nu efter et Aidsrum, der nærmer sig til en Menneftaalder, maa have den samme Styrke som en udtryffelig Lov, og det er den gennem hele den lange konstitutionelle Udvikling vundne finantsielle Hævd. Der gives vigtige Institutioner, som ganske vist ere nævnte i forfjellige Love, for hvis Embedsmænd der f. Ex. er givet Lønningsslove, men om hvilke man ikke kan sige, at de i deres Helhed ere ordnede ved Lov; de hvile altsaa ikke i den Forstand som f. Ex. Hæren og Flaaden paa en i det Enkelte gennemført Lovgrund. Lad mig nævne f. Ex. Universitetet, lad mig nævne f. Ex. den polytekniske Lærestalt. Vi have Lovbestemmelser om, hvorledes de der ansatte Embedsmænd skulle lønnes, men man har ikke nogen Lov om hele den polytekniske Stoles Ordning; man har ikke nogen Lov om hele Universitetets Ordning. Ikke desto mindre maa det dog med fuld Bestemthed hævdes, at Universitetets Stilling er lige over for Finantsloven lige saa sikker, som om den hvilede paa en udtryffelig af Rigsdagen vedtagen Lov; det gjør i saa Henseende Intet til Sagen, om Fundamentet er en enkelt Lov, eller om det er den nu under de konstitutionelle Former gennem en Menneftaalder hævdede Bestaaen. Dernæst er der ved Siden af de Institutioner, som maa siges at have en lige saa sikker og fast Grund at staa paa, som om de stode paa Lovens Grund, Principer, som ere fulgte gennem hele den lange Række af Finantslove i mangfoldige enkelte Retninger, og som derfor ligeledes maa siges at have vundet gennem en snart 30aarig Praxis en saadan Fasthed, at de ikke vilkaarlig kunne tilfidesættes ved Voteringer af det ene eller det andet Ting, idet de ligeledes maa staa lige saa uroffelige, som om de stode paa Lovens Grund. Lad mig nævne et eller andet Exempel Lad mig f. Ex. holde mig til de Grundretninger, som ere hævdede med Hensyn til det Omraade, paa hvilket Finantslovene bevage sig, Omfanget altsaa af, hvad der bringes ind under Finantslovsvoteringerne. Jeg vil her tage nogle Tilfælde, som nu næsten ere glemte: Der var en Tid, da man f. Ex. havde stor Lyft til at bringe de Sportler, som Retstbetjentene opbevare — det gaar tilbage til Tiden før Loven om Retstbetjentes Lønning —

ind under Finantsloven. Man sagde: Derved lønnes jo disse Embedsmænd, Sportlerne høre jo altsaa til Statens Udgifter, det er jo Udgifter, der udredes af Borgerne, altsaa høre de ind under Finantsloven; men man lagde ikke Mærke til, eller man ønskede det bortforklaret, at det, der staaer i Grundloven, er, at Finantsloven indeholder Overflag over Statens Udgifter, men ikke just over alle Borgernes Udgifter. Ligeledes var der ogsaa en Tid, da man havde en mærkelig Lyft til at faae et samlet Overblik over samtlige Borgeres Udredelser ved at bringe de kommunale Overflag ind under Finantsloven som en Anmærkning eller som et Tillæg. Jeg nævner et saadant udfyldigt Exempel uden al Berøring med det nu Foreliggende, for at ærede Medlemmer kunne se, at den Tante, som det kommer an paa, har maattet hævdes og forsvares til forfjellige Tider under de forfjelligste Former mod de forfjelligste Angreb.

Men jeg gaar videre. De Forhold, jeg hidtil har talt om, falde jo ind under et Omraade, hvor man har en aldeles fast og utvivlsom Bund at staa paa, men der er — og her kommer man ind paa et Omraade, hvor man ikke kan tale med den samme kategoriske Sikkerhed — en Række af Bevillinger, som have gjentaget sig i flere Aar, og som ere i den Grad naturlige og uundværlige, at en pludselig Forandring, foretagen i en af dem, ikke kan Andet end vække en høj Grad af Dymærksomhed og Forundring, hvor man vanskelig kan forstaa, at der pludselig gjøres Forandringer, uden at der maa ligge et eller andet Motiv af ikke-finantiel Natur bagved. Lad mig tage f. Ex. et Forhold, som vedkommer samtlige Ministerier. Lønningerne til de ministerielle Embedsmænd ere i Almindelighed bestemte ved Lov, Medhjælpssummerne ere ligeledes i Reglen bestemte ved Lov — de kunne altsaa ikke formindestes gennem Finantsloven, om der end paa denne vel kan ydes et Tilskud til dem —, men desuden er der ministerielle og Kontorudgifter, der er Understøttelseskasser. Tror man nu virkelig, at man rent vilkaarlig kunde gaa hen og nedjette Udgifterne til samtlige disse Poster til det Halve? Man kan ikke paastaa, at det skulde være utilbørligt at foretage en eller anden Forandring ved nogle af disse Summer, det vilde være urimeligt at opstille en saadan almindelig Aastand, der ikke tilstedede nogen Undtagelse, men skulde man virkelig kunne gjøre en gennemgribende vilkaarlig Forandring uden at fremkalde